

[Oluf Johansen.]

bevægelsen sin Stand, og mange fra selv de allerfattigste Hjem højnedes og rykkede frem i denne Tanke om, at Husmandshjemmene økonomisk var rejst paa det Grundlag, at man dér havde den selvstændige Arbejder. Tanken om Manden, der som Arbejder er sin egen Arbejdsgiver, har vundet Hævd som noget, der er i dybeste Overensstemmelse med det bedste i det danske Folkesind: Trangen til at blive sig selv, blive selvstændig.

Under Bestræbelserne for at rejse nye Hjem havde man Opmærksomheden stærkt henvendt paa, at disse Hjem kunde blive saa store, at de kunde give deres Indehaver tilstrækkeligt Arbejde, saaledes at han ikke behøvede at søge anden Beskæftigelse for at skaffe sig det nødvendige til Livets Ophold. Derfor var Kravet hele Tiden fra det mindre Landbrug: Større Hjem, større Udstykningslodder, og der har i Befolkningen været ført en ivrig Kamp herfor. Den første Udstykningslov med sine Laan paa 4 000 Kr. gav Mulighed for en Ejendom paa 2—3 Tdr. Land. Mange af disse Mennesker kom arbejdsmæssigt set i et Afhængighedsforhold, og de større Gaarde fik Mulighed for en sikker og billig Arbejdskraft. Under den voksende demokratiske Udvikling blev de senere udstykkede Brug større. 10 Tdr. Lands-Stedet blev fastslaaet ved 4. Oktober-Lovens Praktisering. Dette er Grundlaget for Tanken om at supplere de allerede bestaaende Brug op til denne Størrelse, og nu helst, paa Grund af de ændrede Produktions- og Afsætningsforhold, noget større.

Saaledes er Spørgsmaalet om de saakaldte indeklemte Husmænd kommet som et naturligt Led i den Udvikling, jeg har nævnt, en Vandring fremad mod Frihed og Selvstændighed. Ligesom alle andre Tanker, der har vundet Fæste, staar ogsaa denne Tanke over for sin Virkeliggørelse, og det er nu Lovgivningens Sag at forme disse Tanker i Praksis, saa det bedste Resultat kan opnaas. Spørgsmaalet har været drøftet i Husmandskredse, og derfra er det bragt frem til Lovgivningsmagten, senest fra De samvirkende danske Husmandsforeninger i en Udtalelse den 18. December sidste Aar. Her udtalte man sig tillige for, at Laanene i gamle Statshusmandsteder ved Supplerings kunde stige fra 12 000 op til 14 000 Kr., samt for en Forøgelse af de Brug, der skulde suppleres, saaledes at man kunde supplere de Brug, der havde en Jordværdi paa indtil 6 000 Kr.

I det foreliggende Lovforslag imøde-

kommes alle disse Ønsker, og herfor ønsker jeg fra dette Sted at rette en Tak til den højtæredede Landbrugsminister. I Lovforslaget er der taget Hensyn til alle de praktiske Forhold, der ved en saadan Lovgivning maatte kunne foreligge. En stor Støtte for Lovforslagets Gennemførelse ligger i Tidens vanskelige Regulerings- og Afsætningsforhold, og hertil kommer Arbejdsløsheden. Med Tiden er meget selvstændigt Bierhverv gaaet disse Smaahusmænd af Hænde, og mange af dem har maattet søge Land- eller Skovbrugsarbejde som Bibeskæftigelse. Mange af dem har efterhaanden maattet figurere blandt den talrige Skare af arbejdsløse og har maattet tage Understøttelse for at kunne faa det nødvendige til Livets Ophold. Denne Tilstand er uholdbar, og jeg hilser med Glæde de Forsøg, der i det foreliggende Forslag gøres for at supplere saa mange som muligt af disse Smaalandbrug op til at blive selvstændige Landbrug, selvstændige, ogsaa hvad Størrelsen angaar.

Vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne til at naa det. Stridsspørgsmaalet er her Bestemmelsen om Ekspropriation af Jord fra de store Gaarde. Nu tror jeg ikke, at denne Bestemmelse vil finde Anvendelse i ret mange Tilfælde, den vil sikkert først og fremmest komme til at virke som Grundlag for mange frivillige Jordhandeler. Den er udformet paa en saa lempelig og forsvarlig Maade, at man fuldt ud — i Betragtning af, at almene Samfundsinteresser derved imødekommes — kan hævde, at der vises stor Hensyntagen over for dem, fra hvem der eventuelt skal eksproprieres. Dertil kommer, at der ifølge Forslaget ydes fuld Erstatning for den eksproprierede Jord, og Sikkerhed herfor er skabt gennem Appel til Skyldraadet og eventuelt, i sidste Instans, til Over-Skyldraadet. Endvidere kan anføres, at der skal tages Hensyn til den paagældende Ejendoms Størrelse, og at det skal undersøges, om det er skadeligt for Ejendommens Drift med Hensyn til Bygningernes Størrelse i Forhold til Jordarealet, at der altsaa opstaar et Misforhold ved Ekspropriationen, og endelig, at Ekspropriationen eventuelt først træder i Kraft i 1939, det vil sige efter at alle tænkelige Forsøg er gjort paa at løse Spørgsmaalet under frivillig Form i det praktiske Liv.

Lovforslaget indeholder forskellige i Diskussionen om Jordspørgsmaalet nye Ting, nemlig Ret til Sammenlægning af to for smaa Brug. Hidtil har dette ikke kunnet ske uden store Vanskeligheder, og vel slet ikke med Jordlovsudvalget eller Amtskom-